

Nº REF.: AIU.01 **Nº FITXA:** 36

DENOMINACIÓ: La Papelera Española.

SITUACIÓ: C. NICOLAS M URGOITI 44

DATA OBERTURA: 1917

DATA URBANITZACIÓ: Nicolás Maria Urgoiti, fundador de "La Papelera Española".

TIPOLOGIA: AIU ARQUITECTURA INDUSTRIAL URBANA.

CONTEXT: Situat per sobre de les vies del tren i com a inici del conjunt industrial, l'antiga seu de la Paperera s'orienta a nord.

Trams: Desconegut.

Elements Inventariats: Edifici actualment aïllat de grans dimensions.

RÈGIM URBANÍSTIC:

Planejament Vigent: Pla General Metropolità (1976). Transcripció del PGM a l'escala 1/200

Classificació: Sòl urbà (SU).

Qualificació: 22a Zona en sòl urbà, industrial.

Afectacions: Edificable PB+3P, amb una fondària de 16.7m.
Zona posterior de propietat afectada de sistema ferroviari (3).

Amplada: Privada.

Alçada edificable: No es conneixen.

PLÀNOL DE SITUACIÓ **Escala** 1/2000

DESCRIPCIÓ:

Edifici de planta i dos pisos amb façanes de composició historicista i coberta a l'holandesa de teula àrab. Construït com la vivenda del Director, actualment s'hi situen les oficines representatives de l'empresa. L'edifici és compost d'un cos central, més alt, amb cossos laterals adossats.

El cos central, de planta i dos nivells, disposa de façana principal amb planta baixa amb basament de carreus de Montjuïc, que recull portes i finestres. Portalada d'entrada amb arc de mig punt de dovelles de pedra. Finestres en arc el·líptic. Planta primera amb balconada central, amb llosana sobre mènsules i barana de ferro, finestra balconera central amb pilastres, imposta, hídrics i escut amb garlandes. Balconeres laterals amb brancals i llindes també rematades amb motius vegetals. Planta de golfes amb finestra lligada composta per cinc forats i quatre columnes. Remata la façana una barbacana amb bigues de fusta i decorada inferiorment amb rajola esmaltada.

Dels cossos laterals, el del vessant est, és de planta i dos nivells, i compostat igual que el central, és cobert, però, a quatre vessants. En destaquen les inscripcions al fris situat sota la barbacana. El cos del vessant oest, construït posteriorment i amb poca relació amb el cos principal, s'adosa a la mitgera; és de planta i pis, amb les entrades de garatges a la planta baixa; una terrassa amb barana de balustres i una tribuna de planta octogonal al primer nivell. La tribuna disposa de cinc finestres i és coberta per terrat amb barana de les mateixes característiques.

A l'interior s'ha modificat la distribució original, mantenint-se les dues escales, una d'elles de fusta, i les parets portants.

DIFERENCIES TRAMS: Cal fer esment de l'aparença d'aquest edifici a l'arquitectura del nord d'europa.

EDIFICACIONS: Manténir-lo.
Es proposa la inclusió d'aquest element al Catàleg del Patrimoni Històrico-Arquitectònic i Ambiental del Prat.

PROPOSTES:

Amplada: Industrial i habitatge del director.

Alçada: Oficines.

Ordenació/Fondària edificable: Façanes i cobertes de teula en bon estat. Les cobertes planes, així com la distribució interior, presenten algunes deficiències per l'ús.

Cossos sortints:

Obertures:

Cornises:

DADES HISTÒRIQUES: L'empresa basco-navarresa "La Papelera Española, SA" arribà al Prat de Llobregat l'any 1917 atreta per les magnífiques condicions que aquest poble li ofería: aigua barata i en abundància, terrenys sense accidents geogràfics, riu i a pocs minuts de Barcelona.

La seva activitat industrial consistia en l'elaboració de pastes de paper, paper i cartró.

A banda d'aquests elements positius, "La Papelera" arribà a un acord amb l'Ajuntament del Prat per tal d'instal·lar-s'hi sobre l'antic escorxador municipal al bell mig del carrer del Pont (avui de Nicolás Maria Urgoiti). Els representants de l'empresa consideraven que "el propósito de establecer en ese término municipal una gran fábrica que será una de las más importantes de España y que por lo tanto ha de reportar a esa población un notable incremento".

La finca resultant on avui s'aixequen les construccions de "La Papelera" fou conseqüència de la unió d'altres quatre trossos: tres de privats i el quart de propietat municipal. Malgrat que la venda d'aquest últim "bocí" s'efectuà el 1917, l'agrupació de tots els terrenys no fou una realitat fins el 1923. Entre aquestes possessions hi anava incorporada la Torre del carrer del Pont, que el 1930 passà a ser dedicada a escola dels fills dels obrers d'aquesta indústria.

Finalment, l'any 1924 les edificacions de "La Papelera", empresa sorgida dels negocis empresarials del biscaí Nicolás Maria Urgoiti Achucarro de Lalla, consistien en dues agrupacions: d'una banda el xalet del Director i la casa-vivenda dels empleats; i de l'altra, les construccions propiament industrials.

El primer grup hi destacava "un chalet independiente para vivienda del Director de la fábrica y el resto constituye una casa con cuatro pisos para viviendas de otros tantos empleados y sus familias (...) Además en parte de la superficie hay un desván destinado a dependencias de servicio".

El segon grup, el dedicat a la fàbrica, estava format per diferents edificacions: magatzem de productes, pavelló de maquinària del cartró i del paper, tallers, central elèctrica de vapor, calderes, ximeneia...

Malgrat l'excel·lent descripció de les edificacions de "La Papelera" dipositada al Registre de la Propietat, es desconeix l'autor dels plànols sobre els quals s'aixecaren les construccions. Les obres les realitzà el constructor Josep Monés.

L'arribada d'aquesta empresa al Prat significà, alhora, l'accés a la indústria d'una important mà d'obra local i la primera onada d'immigració del segle XX: navarresos i bascos. Però "La Papelera" també significà la urbanització de la zona immediata a la mateixa. Al costat dels habitatges decimonònics del carrer del Pont (que des del 1932 passà a dir-se de Nicolás Maria Urgoiti) s'aixecaren noves vivendes dels treballadors de la fàbrica al mateix carrer, i als propers Major (perllongació a nord) i Ponsich.

Durant la revolució social immediata a l'aixecament militar contra la República, l'empresa fou socialitzada.

En l'actualitat, l'antiga "La Papelera Española, SA" ha canviat de denominació en diverses ocasions: "Prat Cartón", "CERES Prat", "Sarrió SA".

BIBLIOGRAFIA:

- Gràfica:** Fotografies d'època.
Reg. Propietat del Prat, vol.966:l·lib.43;fol.132;finca.1376
Reg. Propietat del Prat, vol.868:l·lib.37;fol.1

Escrita: GÓMEZ INGLADA, Margarida, "La formació d'una ciutat. El Prat de Llobregat", El Prat, Ajuntament del Prat, 1989.

PROTECCIÓ:

Categoria: B. Bé Cultural d'Interès Local.

Nivell de protecció: I

Àmbit de protecció: Edifici de l'antiga vivenda del director i espais enjardinats situats a sud.

Exterior: Façanes i cobertes.

Interior: Les dues entrades, les caixes d'escala i l'estructura general portant.

Intervencions necessàries: No s'observen, donat el bon estat de l'edifici catalogat, en contrast amb la resta d'edificacions industrials de l'empresa, prou malmeses.

Propostes d'actuació: Projecte de millora de les instal·lacions, de les cobertes planes, façanes interiors de patis i de la distribució interior. Manteniment de la façana exterior en l'estat actual.

Entorn: Quan a l'entorn, l'ampliació posterior situada a sud no manté cap relació compositiva amb l'edifici original, podent-se replantejar la seva existència.

El futur soterrament de les vies del tren establirà una major relació amb el centre de la vila.

Consideracions sobre l'ús Manteniment de l'ús actual o altre que admeti l'edificació.

Observacions:

Nº REF.:

AIU.01

Nº FITXA:

36

DENOMINACIÓ:

La Papelera Española.

SITUACIÓ:

C. NICOLAS M URGOITI 44

DATA CONSTRUCCIÓ:

De 1917 a

AUTOR:

Desconegut.

PROMOTOR:

Nicolás Maria Urgoiti, fundador de "La Papelera Española".

TIPOLOGIA:

ARQUITECTURA INDUSTRIAL URBANA.

Edifici actualment aïllat de grans dimensions.

CONTEXT:

Situat per sobre de les vies del tren i com a inici del conjunt industrial, l'antiga seu de la Paperera s'orienta a nord.

FOTOGRAFIA ACTUAL

PLÀNOL DE SITUACIÓ

Escala

1/2000

RÈGIM URBANÍSTIC:

Planejament Vigent: Pla General Metropolità (1976). Transcripció del PGM a l'escala 1/2000 Refós (A.D. 1983).

Classificació: Sòl urbà (SU).

Qualificació: 22a Zona en sòl urbà, industrial.

RÈGIM JURÍDIC:

Edificable PB+3P, amb una fondària de 16.7m.
Zona posterior de propietat afectada de sistema ferroviari (3).

Titularitat: Privada.

Condicions/servituds: No es connecten.

DESCRIPCIÓ:

Edifici de planta i dos pisos amb façanes de composició historicista i coberta a l'holandesa de teula àrab. Construït com la vivenda del Director, actualment s'hi situen les oficines representatives de l'empresa.

L'edifici és compost d'un cos central, més alt, amb cossos laterals adossats.

El cos central, de planta i dos nivells, disposa de façana principal amb planta baixa amb basament de carreus de Montjuïc, que recull portes i finestres. Portalada d'entrada amb arc de mig punt de dovelles de pedra. Finestres en arc el·líptic. Planta primera amb balconada central, amb llosana sobre mènsules i barana de ferro, finestra balconera central amb pilastres, imposta, hídries i escut amb garlandes.

Balconeres laterals amb brancals i llindes també rematades amb motius vegetals. Planta de golfes amb finestra lligada composta per cinc forats i quatre columnes. Remata la façana una barbacana amb bigues de fusta i decorada inferiorment amb rajola esmaltada.

Dels cossos laterals, el del vessant est, és de planta i dos nivells, i compostat igual que el central, és cobert, però, a quatre vessants. En destaquen les inscripcions al fris situat sota la barbacana. El cos del vessant oest, construït posteriorment i amb poca relació amb el cos principal, s'adosa a la mitgera; és de planta i pis, amb les entrades de garatges a la planta baixa; una terrassa amb barana de balustres i una tribuna de planta octogonal al primer nivell. La tribuna disposa de cinc finestres i és coberta per terrat amb barana de les mateixes característiques.

A l'interior s'ha modificat la distribució original, mantenint-se les dues escales, una d'elles de fusta, i les parets portants.

EVOLUCIÓ D'USOS:

Original: Industrial i habitatge del director.

Actual: Oficines.

ESTAT CONSERVACIÓ:

Façanes i cobertes de teula en bon estat. Les cobertes planes, així com la distribució interior, presenten algunes deficiències per l'ús.

DADES HISTÒRIQUES:

L'empresa basco-navarresa "La Papelera Española, SA" arribà al Prat de Llobregat l'any 1917 atreta per les magnífiques condicions que aquest poble li oferia: aigua barata i en abundància, terrenys sense

accidents geogràfics, riu i a pocs minuts de Barcelona.

La seva activitat industrial consistia en l'elaboració de pastes de paper, paper i cartró.

A banda d'aquests elements positius, "La Papelera" arribà a un acord amb l'Ajuntament del Prat per tal d'instal·lar-s'hi sobre l'antic escorxador municipal al bell mig del carrer del Pont (avui de Nicolás Maria Ugoiti). Els representants de l'empresa consideraven que "el propósito de establecer en ese término municipal una gran fábrica que será una de las más importantes de España y que por lo tanto ha de reportar a esa población un notable incremento".

La finca resultant on avui s'aixequen les construccions de "La Papelera" fou conseqüència de la unió d'altres quatre trossos: tres de privats i el quart de propietat municipal. Malgrat que la venda d'aquest últim "bocí" s'efectuà el 1917, l'agrupació de tots els terrenys no fou una realitat fins el 1923. Entre aquestes possessions hi anava incorporada la Torre del carrer del Pont, que el 1930 passà a ser dedicada a escola dels fills dels obrers d'aquesta indústria.

Finalment, l'any 1924 les edificacions de "La Papelera", empresa sorgida dels negocis empresarials del biscaí Nicolás Maria Ugoiti Achucarro de Lalla, consistien en dues agrupacions: d'una banda el xalet del Director i la casa-vivenda dels empleats; i de l'altra, les construccions propiament industrials.

El primer grup hi destacava "un chalet independiente para vivienda del Director de la fábrica y el resto constituye una casa con cuatro pisos para viviendas de otros tantos empleados y sus familias (...) Además en parte de la superficie hay un desván destinado a dependencias de servicio".

El segon grup, el dedicat a la fàbrica, estava format per diferents edificacions: magatzem de productes, pavelló de maquinària del cartró i del paper, tallers, central elèctrica de vapor, calderes, ximeneia...

Malgrat l'excel·lent descripció de les edificacions de "La Papelera" dipositada al Registre de la Propietat, es desconeix l'autor dels plànols sobre els quals s'aixecaren les construccions. Les obres les realitzà el constructor Josep Monés.

L'arribada d'aquesta empresa al Prat significà, alhora, l'accés a la indústria d'una important mà d'obra local i la primera onada d'immigració del segle XX: navarresos i bascos. Però "La Papelera" també significà la urbanització de la zona immediata a la mateixa. Al costat dels habitatges decimonònics del carrer del Pont (que des del 1932 passà a dir-se de Nicolás Maria Ugoiti) s'aixecaren noves vivendes dels treballadors de la fàbrica al mateix carrer, i als propers Major (perllongació a nord) i Ponsich.

Durant la revolució social immediata a l'aixecament militar contra la República, l'empresa fou socialitzada.

En l'actualitat, l'antiga "La Papelera Española, SA" ha canviat de denominació en diverses ocasions: "Prat Cartón", "CERES Prat", "Sarió SA".

GÓMEZ INGLADA, Margarida, "La formació d'una ciutat. El Prat de Llobregat", El Prat, Ajuntament del Prat, 1989.

BIBLIOGRAFIA:

Fotografies d'època.

Reg. Propietat del Prat, vol.966;llib.43;fol.132;finca.1376

FONTS DOCUMENTALS:

